

DEBRECENI
EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI KAR

PROGRAM ÉS ELŐADÁSKIVONATOK

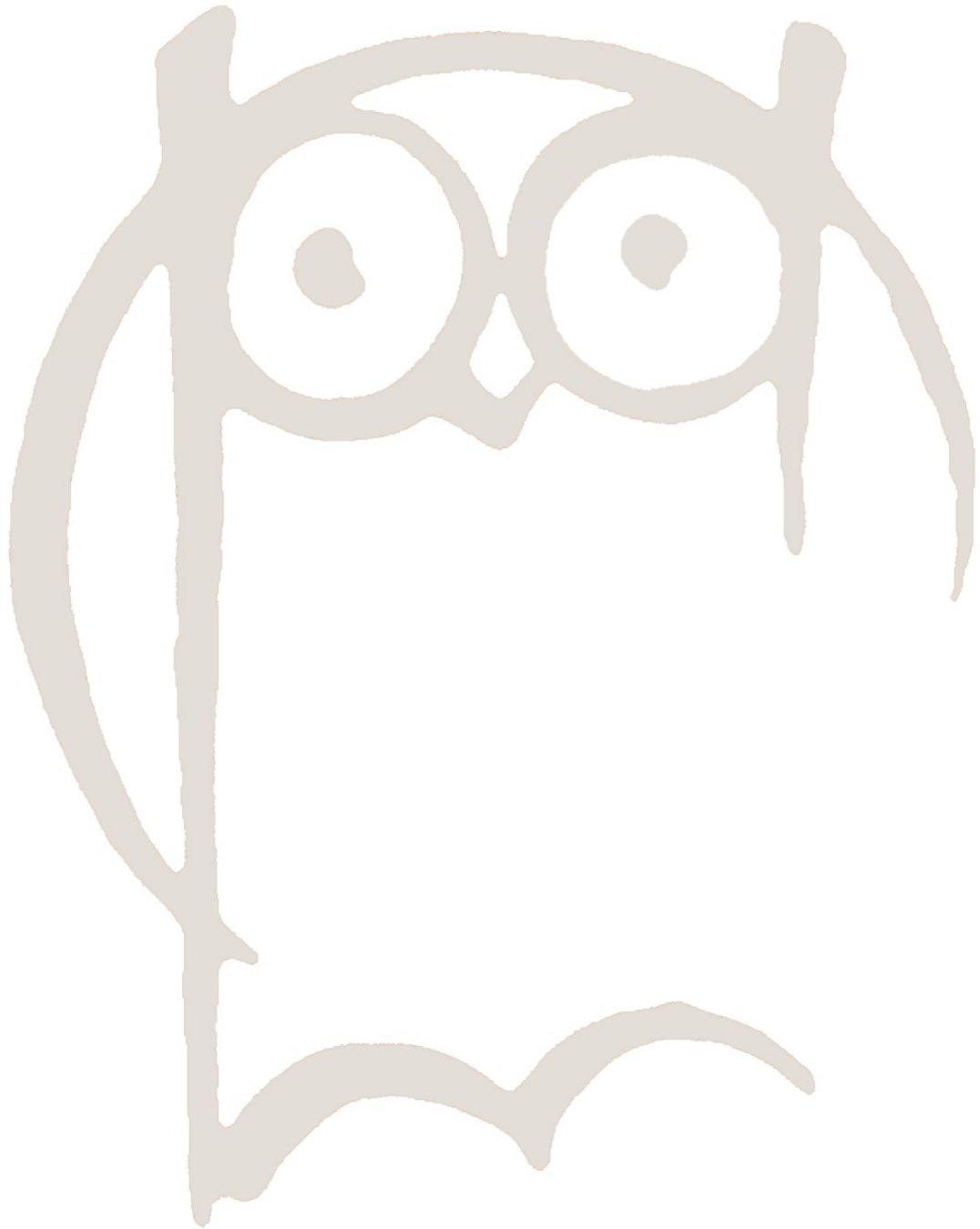
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA

*DEBRECENI EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI KAR*

2019. február 15.

**DEBRECENI
EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI KAR**

A 2019. évi TDK Konferencia

Helyszíne: Torony tetőtéri előadó
DE EK, Nyíregyháza
Sóstói u.2-4.

Időpontja: 2019. február 15. (péntek) 9³⁰óra

Program:

Plenáris előadás

9³⁰ Köszöntés
Jávorné Dr. Erdei Renáta főiskolai docens tanszékvezető, TDT elnök

9³⁵ TDT beszámoló
Balogh Erzsébet TDT titkár

9⁴⁰ Dr. Patyán László főiskolai docens
Időskorúak társadalmi kirekesztődésének kockázatai

10⁰⁰ Szünet

10¹⁵ Szekció ülések

Társadalomtudományi Szekció ülés

Helyszíne: A épület 218-as terem

Az Értékelő Bizottság elnöke: Rusinné Dr. habil. Fedor Anita főiskolai tanár,
intézetigazgató

tagok: Dr. Szoboszlai Katalin főiskolai docens
Dr. habil. Fábíán Gergely főiskolai tanár
Dr. Patyán László főiskolai docens
Miklós Henrietta hallgató

Egészségpszichológiai Szekció ülés

Helyszíne: B épület 203-as terem

Az Értékelő Bizottság elnöke: Dr. Takács Péter főiskolai tanár

tagok: Prof. HC Dr. habil. Lácza Magdolna főiskolai tanár
Újváriné Dr. Siket Adrienn főiskolai docens
Dr. Sántha Ágnes adjunktus
Varga Balázs Bence hallgató

12¹⁵ **Értékelés, a konferencia zárása**

Helyszíne: Torony tetőtéri előadó

Jávorné Dr. Erdei Renáta TDT elnök
Balogh Erzsébet TDT titkár

13⁰⁰ **Ebéd**

Társadalomtudományi Szekció

1. Mais Hatahet, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Egészségügyi Szociális Munka mesterszak II. évf.
Inclusive educational systems affect the quality of life and satisfaction of parents of children of Autism Spectrum disorder.
Témavezető: Dr. Hüse Lajos
2. Fekete Éva, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Szociális Munka és Szociális Gazdaság mesterszak II. évf.
Önkéntesek, a jövő alkímistái.
Témavezető: Dr. Huszti Éva
3. Horváth Renáta, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Szociális Munka és Szociális Gazdaság mesterszak II. évf.
Társas támogatórendszer jellemzői a Huszár telepen élő, gyermekjóléti ellátást igénybevevők körében.
Témavezető: Dr. Huszti Éva
4. Jámbrik Edina, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány IV. évf.
Éjszakai műszakkal kapcsolatos attitűd vizsgálata ápoló szakos hallgatók körében.
Témavezető: Laczkóné Majer Réka
5. Tamás Tirza, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Egészségügy Szervező alapszak IV. évf.
A 8-21 éves szabolcsi fiatalok online tudatosságának és internetes szokásainak vizsgálata
Témavezető: Dr. Takács Péter
6. Ferencz Júlia, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák
Az online egészségkommunikáció hatása az offline egészségkommunikációra és az orvos-beteg kapcsolatra
Témavezető: Dr. Krizbai Tímea
7. Kun Emőke-Kinga, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák
Szülői egészségműveltség magyar és roma édesanyák körében Erdélyben.
Témavezető: Dr. Sántha Ágnes
8. Szász Beáta, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák
Migrációs hajlandóság és pályaelhagyási szándék az erdélyi egészségügyi ápolók körében.
Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

Egészségszociológiai Szekció

1. Danilás Ilona, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Egészségügyi Gondozás és Prevenció alapszak, Szülésznő szakirány, IV. évf.
Nyíregyháza város női lakosságának és várandósainak összehasonlító egészségmagatartás vizsgálata, különös tekintettel a táplálkozásra
Témavezető: Jávorné Dr. Erdei Renáta
2. Horváth Cintia, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Szociális munka alapszak III. évf.
A fiatalok rizikómagatartását befolyásoló egyes szocializációs tényezők.
Témavezető: Dr. Hüse Lajos
3. Kovács Vivien, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Egészségügyi Gondozás és Prevenció alapszak, Szülésznő szakirány, IV. évf.
Várandósok egészségmagatartása, különös tekintettel az internetet használó várandósok fizikai aktivitására.
Témavezető: Jávorné Dr. Erdei Renáta
4. Nagy Edit, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Egészségügyi Gondozás és Prevenció alapszak, Szülésznő szakirány, IV. évf.
A szülésélmény vizsgálata a szülés körülményei szempontjából
Témavezető: Laczkóné Majer Réka
5. Nyemcsok Emese, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Egészségügyi tanár mesterszak II.évf.
Békés megyei középiskolások jelen tudatos táplálkozási szokásainak összehasonlító vizsgálata.
Témavezető: Gyulai Anikó
6. Coman Andrea, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák
A testkép és evési attitűdök vizsgálata a 18-30 éves nők körében.
Témavezető: Dr. Krizbai Tímea
7. Hegyi Brigitta, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák
A munkahelyhez köthető egészségi rizikófaktorok Európában
Témavezető: Dr. Sántha Ágnes
8. Péter Krisztián, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák
Szűrővizsgálatokhoz való hozzáállás az erdélyi középkorú népesség körében.
Témavezető: Dr. Lukács-Márton Réka

A konferencia lebonyolítását az NTP-HHTDK-18-0040-es számú, TDK (kor) határok nélkül című pályázathoz kapcsolódóan a Nemzeti Tehetség Program, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet támogatta.

**DEBRECENI
EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI KAR**

Absztraktok

Inclusive educational systems affect the quality of life and satisfaction of parents of children of Autism Spectrum disorder

Mais Hatahet

Supervisor: Dr. Huse Lajos

University of Debrecen Faculty of Health

The rate and prevalence of disability are increasing over time, an estimated 10 % of the world population experience some forms of disability and impairment. studies figured out that the prevalence of Autism spectrum disorder (ASD) has dramatically increased over the last few decades, this increase can be referred to several reasons such as the improvements regarding the early diagnosis and screening services and methods, other factors can be related to the risk factors in some cases like increasing the proportion of giving birth in older ages. In response to these increasing numbers, educational social and health demands would be affected and needed more focus, and if is it not well-managed, critical barriers and complications in all sectors will be identified, and the effect will spread to reach the whole community, by influencing the social and the family structures which is the core point of the child development.

Most of the children with disability are excluded from the mainstream programs and services which aimed basically benefit the major group without taking into consideration the extreme need for those special group, they also suffer from the lack of supported facilities, and policies, although the Convention on the Rights of the Child (CRC), and the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) have highlighted the equal rights of PWD in all sectors tackling also the protection from neglect and violence, they still experience the inequality in their basic rights such as education (World Health Organization & UNICEF, 2012).

Having a child with disability regardless of the type and severity will affect and alter the quality of life of the children and their parents, their roles, future hopes, life satisfaction due to stress which combined mainly with the delay diagnosis or the unconfirmed status, and their careers also might be affected in some case in order to be with their children and to coordinate the therapy process, moreover the social connection and relation in the family members network will be also affected.

When we are examining the life of children with Autism spectrum disorder we can't separate their parents, they are the crucial and the most effective agent of their child development, however these kinds of disorders have a great influence on the family dynamics, their financial and social status, some studies showed that perceived social support would also be affected, the results revealed that families who have good social support, frequent family visits, and good number of social network in their surrounding, would be less psychologically affected. Another qualitative study found a relation between the perceived social support for those parents and their quality of life, which has a positive effect in QoL.

Supported inclusive education can be a vital part of the social support in a wider prospect, as what mentioned in Salamanca Statement and Framework for action on special need education “ Every person with a disability has a right to express their wishes with regard to their education. as far as this can be ascertained. Parents have an inherent right to be consulted on the form of education best suited to the needs, circumstances and aspirations of their children”(“The UNESCO Salamanca Statement,” n.d.).

Key words: inclusive education, ASD, quality of life, social support, life satisfaction.

Önkéntesek a jövő alkímistái

Fekete Éva

Témavezető: dr. Huszti Éva

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

A 21. században az alulról jövő kezdeményezések egy új generációja, a forprofit szektor módszereit és a nonprofit szektor céljait ötvöző társadalmi innovációk sora bukkant fel világszerte, így hazánkban is. A szélesebb társadalmi kört, vagy lokális közösségeket érintő problémákat felismerő és azonosító fiatalok saját válaszokat és megoldásokat adnak azokra a kérdésekre, melyeket kormányzati, vagy egyéb felülről-jövő kezdeményezések és beavatkozások nem voltak képesek hathatósan megválaszolni.

Kutatásomban azt vizsgálom, hogy az egyes társadalmi innovációk ötletgazdái milyen hatások összességével váltak a társadalom alkímistáivá, milyen benyomások, attitűdök ismerhetők fel közös jegyekként életútjukban, maguk mely hatásokat azonosítják fordulópontként életükben, melynek hatására a társadalmi problémák megoldására irányuló törekvéseik hivatásukká váltak. A kutatás kitért arra is, hogy mit gondolnak a közösségi szolgálat elvégzésével érintett csoportok a társadalmi alkímistákról, véleményük szerint alkalmas-e a közösségi szolgálat arra, hogy megalapozza a fiatalok későbbi társadalmi felelősségvállalását és aktivitását.

Kutatásom felderítő jellegű alapkutatás, logikáját tekintve induktív. Módszerként az interjút és fókuszcsoportos interjút választottam a vizsgált csoportokban. A kutatás egyes aspektusait kérdőíves kutatással támasztottam alá.

Munkám során hét társadalmi innovációs projekt ötletgazdájával készítettem mélyinterjút, majd az interjúkban megfogalmazódott közös jegyek mentén fókuszcsoportos beszélgetéseket folytattam nyíregyházi középiskolás csoportokkal a 15-17 éves korosztályban.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a fiatalkori önkéntesség, mint közösségi aktivitás, a korai pozitív tapasztalatok és az önkéntesség élményszerűsége, a felkészítést végzők támogató figyelme, valamint a felkészítésre szánt idő jelentősen befolyásolja a fiatalok későbbi, felnőttkori társadalmi aktivitását. A középiskolás csoportok bár nagyra tartják azokat, akik a közösségért tesznek, a kötelező szolgálatot nem érzik motivációnak arra, hogy csatlakozzanak kezdeményezésekhez.

Kulcsszavak: önkéntesség, közösségi szolgálat, társadalmi alkímista, társadalmi felelősség

Társas támogatórendszer jellemzői a Huszár telepen élő, gyermekjóléti ellátást igénybevevők körében

Horváth Renáta

Témavezető: Dr. Huszti Éva

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

A jelenlegi vizsgálatot a Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ Huszár telepi Telephellyel együttműködő családokkal végeztem el. Korábbi kutatásom során, 2016-ban feltérképeztem az Északi Telephellyel együttműködő kliensek kapcsolatrendszerét, amelynek eredményeit a pályamunkában összevetem a jelenlegi kutatás eredményeivel. A kutatás célja, hogy felmérjem azoknak a családoknak a kapcsolatrendszerét, akik valamilyen módon (alapellátás/védelembevétel) kapcsolatban állnak az intézménnyel. További célja a kutatásnak, hogy a szociális munkás szakemberek számára a névgenerátor típusú módszer alkalmazása segítséget nyújtson, a kliens támogató rendszerének feltérképezésében, illetve segítse a szülő-gyerek közötti bizalmas kapcsolat feltárását. A kutatás során feltérképeztem, hogy a megkérdezett szülők, kitől tudnának segítséget kérni, amennyiben anyagi gondjuk merülne fel. A kutatásom során a Fischer–McCallister-féle névgenerátor módszert alkalmaztam, amely különböző szituációk alkalmazásával mutatja meg, hogy milyen a kliens támogató rendszere. A kérdőív felvételekor öt névgenerátor-szituációt alkalmaztam. A módszer alkalmazása során kiderült, hogy bizonyos esetekben kik azok a személyek, akikre számíthatnak a megkérdezettek, vagy van-e egyáltalán olyan személy, akire tudnak támaszkodni. A kutatási eredmények kimutatták, hogy a Huszár telepen a megkérdezettek 60%-a említette családsegítőjét a „*családtagokon kívül kivel tudja megbeszélni problémáját?*” szituációban, még az Északi telephelyen egy szituációban sem jelölték meg családsegítőjüket a kliensek. Kimutatható, hogy a Huszár telepe élő kliensek kapcsolatrendszere nagyon homogén, a legtöbb megkérdezett által megjelölt személy szintén a lakótelepen él életvitelszerűen. Továbbá kimutatható, hogy anyagi problémájuk esetén kevés esetben tudnak segítséget kérni barátoktól, rokonoktól. A szülő-gyerek kapcsolatokban kimutatható, hogy a szülők sokkal bizalmatlanabbak gyermekeikkel, mint az Északi Telephellyel együttműködő szülők.

Kulcsszavak: névgenerátor módszer, támogató kapcsolatok, kétgenerációs vizsgálat, szülő-gyermek bizalmas kapcsolat

Éjszakai műszakkal kapcsolatos attitűd vizsgálata ápoló szakos hallgatók körében

Jámbrik Edina

Témavezető: Laczkóné Majer Réka

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

A szakirodalmi adatok szerint az éjszakai műszakban a legtöbb munkavállaló fáradtságra, memória zavarokra, alvászavarra panaszkodik, és bizonyos egészségkárosodások nagyobb számban jelentkeznek. Nő a munkabalesetek esélye, csökken a teljesítmény és a társas kapcsolatok negatív irányba változnak.

Kutatásomban arra voltam kíváncsi, hogy a jelenleg ápoló szakos hallgatók, akik a későbbiek folyamán az egészségügyben, többnyire váltott műszakban fognak dolgozni, milyen attitűddel rendelkeznek az éjszakai műszakkal kapcsolatban, és milyen ismereteik vannak az éjszakai műszak negatív hatásairól.

A kutatásban a Debreceni Egyetem Egészségügyi karán tanuló ápoló szakos hallgatók vettek részt. A minta elemszáma 71, de további kitöltések folyamatban vannak. A kutatás módszere egy saját készítésű attitűdvizsgáló kérdőív, mely részben az éjszakai műszakkal kapcsolatos tudást, részben az éjszakai műszakkal kapcsolatos attitűdöket mérte fel. A kérdőív része demográfiai kérdések és egészségmagatartást vizsgáló kérdések is.

Eredményeim szerint a hallgatók nagy részének nincs tapasztalata éjszakai műszakkal kapcsolatban. A hallgatók több mint 1/3-ának komoly félelmei vannak az éjszakai műszakkal kapcsolatban, aminek oka leggyakrabban, a változó munkatársak, önálló döntéshozás, szervezetre gyakorolt hatás, pszichés problémák, sok stressz, magánéleti problémák és korai kiégés. A hallgatók 40%-a viszont nem rendelkezik információval váltott műszak negatív hatásaival kapcsolatban. Leginkább arról nem tudtak, hogy kardiovaszkuláris tüneteket, alkoholproblémákat, nocturiát, kiégést okoz.

A szakirodalmi adatok és a saját kutatásom eredményei is azt mutatják, hogy szükséges lenne szélesebb körben elérhetővé tenni az éjszakai műszakról való információkat és megnyitni az éjszakai műszak kapuit a leendő egészségügyi dolgozók előtt. Fontos lenne edukálni azokat a hallgatókat, akik várhatóan váltott műszakban fognak dolgozni, hogy hatékonyabban tudjanak megküzdeni a felmerülő pszichés és egészségügyi problémákkal, csökkenteni lehessen a kiégését, és emelkedjen az ellátás színvonala.

Kulszavak: éjszakai műszak, kiégés, ápoló hallgatók

A 8-21 éves szabolcsi fiatalok online tudatosságának és internetes szokásainak vizsgálata

Tamás Tirza

Témavezető: Dr. Takács Péter

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Bevezetés: A mai világban különösen a Z és az Alfa generáció számára elképzelhetetlen az élet a mindennapos internethasználat nélkül. Éppen ezért legelőször az internet fejlődési szakaszait vizsgáltam meg majd a fiatal generációk tulajdonságait és viszonyulását vázoltam ehhez a modern vívmányhoz.

Cél: Kutatási célom az volt, hogy feltérképezsem a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő 8-21 évesek internetezési szokásait, a tudatosságukat a virtuális térben és az eszközhasználat terén. Megvizsgáltam milyen mértékben figyelnek oda böngészés közben a részletekre és közben mennyire védik adataikat, számítógépüket az esetleges internetes veszélyforrásokkal szemben, illetve milyen mértékben vannak tisztában bizonyos internettel, okos eszközökkel kapcsolatos fogalmakkal, jelenségekkel. Feltérképeztem továbbá, hogy tudatában vannak-e a hamis/megtévesztő weboldal létezésének, tudják-e melyek annak legnépszerűbb formái és azok főbb jellegzetességei. Néhány kérdésem pedig az adatvédelemre összpontosít, vizsgáltam, hogy a fiatalok tekintettel vannak-e arra internetezés vagy akár internetes vásárlás során.

Kutatási módszerek: Kérdőíves formában tájékozódtam az említett korcsoport körében, különös tekintettel természetesen a nemre, a korra, a használt eszközre és az internetezési célokra. Kutatásomat segítette – a statisztika eszközrendszere mellett – egy a témában már lefolytatott új-zélandi vizsgálat, melynek köszönhetően részben nemzetközi összehasonlítást is végezhettem.

Kutatási eredmények: **Kor alapján** pl.: Mondhatni mindegyik korcsoport többsége fel tudta ismerni a megtévesztő weboldalak típusait. **Nem alapján:** a vizsgált szempontok tekintetében jelentős különbségek nem figyelhetők meg. **Nemzetközi összehasonlítás:** a fogalomismeret tekintetében az új-zélandi kutatásban a legfiatalabb korcsoport számára az adathalászat és a privát mód a legismeretlenebb fogalmak, míg a hazaiak tekintetében a privát mód az egyik legismertebb.

Összegzés: Elgondolkodtató az a tény, hogy a fiatalok már beleszületnek ebbe az online, felgyorsult világba. Éppen ezért szükséges, hogy ne tájékozatlanul, felkészületlenül használják a rendelkezésükre álló lehetőségeket. Az online tudatosság jelenlegi szintjének azonban bőven van hová fejlődnie.

Az online egészségkommunikáció hatása az offline egészségkommunikációra és az orvos-beteg kapcsolatra

Ferencz Júlia

Témavezető: dr. Krizbai Tímea

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar

Bevezető/elméleti háttér:

Andreassen H. K. és mtsai. (2005) Európa 7 országában végzett vizsgálatából, amelyet 7934 emberrel végeztek el kiderült, hogy az emberek egészségügyi információk keresésére az internetet használják, abban a kérdésben is, hogy az adott problémával orvoshoz forduljanak vagy sem, illetve az is kiderült ebből a kutatásból, hogy ezek a rákeresések hatással vannak a páciensekre, de inkább kiegészítik, mint helyettesítik az egészségügyi szolgáltatásokat. Ebből kiindulva egy erdélyi lakosságot érintő vizsgálatot szeretünk volna végezni, arra vonatkozóan, hogy a lakosok milyen gyakorisággal használják az internetet e-információs forrásként.

Kutatási cél:

A vizsgálat során arra szeretünk volna választ kapni, hogy az erdélyi felnőtt lakosság körében milyen mértékben használják az internetet, mint egészségügyi információs forrást öndiagnosztikai célokra orvoshoz fordulás helyett, milyen mértékben használják fel saját maguk gyógyítása érdekében az interneten olvasottakat.

Kutatási módszerek:

A kérdőív nemzetközi szakirodalomra alapozva, erre a célra összeállított kérdőív volt, amely kérdései tartalmazták a demográfiai mutatókat, internethasznált szokásokat.

A kutatás egy papír-ceruza és egy online kérdőív formájában történt, míg nyomtatott kérdőívet a Hargita megyei kórházakban és rendelőkben töltötték ki, addig az online kérdőívet a szociális médián keresztül, a Facebook közösségi oldalon osztottuk meg.

Kutatási eredmények:

Minél magasabb valakinek az iskolai végzettsége, annál megbízhatóbbnak tartja az interneten olvasottakat, ehhez az is hozzá kapcsolódik, hogy minél tanultabb, annál jobban tudja ezeket az információkat szűrni és minél megbízhatóbbak, ezek az információk annál inkább mernek gyógyszerert vásárolni recept nélkül.

Következtetések:

Azok a személyek, akik internetet használnak, nagymértékben keresnek rá interneten az adott egészségügyi problémáikra, még mielőtt orvoshoz fordulnának. Azok, akik rákeresnek nagyobb százalékban, csak informálódnak. Az internet egy online teret biztosít arra, hogy e-információkhoz jussanak, tájékozottabbak legyenek, amikor orvos fordulnak.

Kulcsszavak: internethasználat, egészségügyi információk, öndiagnosztika, online egészségügyi szolgáltatások

Szülői egészségműveltség magyar és roma édesanyák körében Erdélyben

Kun Emőke-Kinga

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar

Bevezetés:

Kutatásom témája a kisgyermeket nevelő magyar és roma édesanyák egészségműveltsége a gyermekeik egészségével kapcsolatban. A vizsgálat az édesanyák tájékozodottságára keres választ a különféle betegségek és oltások terén.

Módszerek:

A kutatásom vizsgálati eszköze egy kérdőív, melynek alapjául a Szinapszis Piackutató Kft – Semmelweis Egyetem II. Gyermekklinika kutatói által készített 2017-es „Szülői egészségértés” kérdőíve szolgált. Ez idáig a magyar édesanyákra vonatkozó adatok kerültek feldolgozásra.

Eredmények:

Az édesanyák általában a családorvostól kapnak útmutatást, de az internetről is tájékozodnak a gyermek egészségét érintő kérdésekben. Az édesanyák 25%-a nem tartja fontosnak a kötelező védőoltásokat. A legmegfelelőbb ismeretek az egészséggel kapcsolatban a fertőző betegségek és a hasmenéses gyermekbetegségek terén mértük, melyeket az antibiotikumról szóló ismeretek követnek. Ennél hiányosabb a tudás a kötelező védőoltások terén, míg a legkevesebb ismerettel a nem kötelező védőoltásokról és a HPV megelőzéséről rendelkeznek.

Jelentős különbségeket tárnak fel a vizsgálat eredményei az egészségi ismereteket illetően: a magas iskolai végzettséggel rendelkező édesanyák sokkal tájékozotabbak, mint az alacsony iskolai végzettségűek. Továbbá, az egészségműveltség szempontjából meghatározó az édesanyák életkora és a társadalmi-gazdasági helyzete.

Következtetések:

Az eredmények azt mutatják, hogy a kisgyermekes szülők nagy részének elfogadható az egészségműveltsége. Elsősorban az alacsony iskolai végzettségű édesanyák tudása szorul fejlesztésre néhány területen, ugyanakkor a védőoltások kérdésében általában véve is hiányos az anyák tudása.

Kulcsszavak: egészségműveltség, betegségek, védőoltások, egészségmagatartás, társadalmi egyenlőtlenségek

Migrációs hajlandóság és pályaelhagyási szándék az erdélyi egészségügyi ápolók körében

Szász Beáta

Témavezető: dr. Sántha Ágnes

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar,

Bevezetés

Napjainkban sokszor hallhatunk a migrációról. Különösen súlyos a romániai egészségügyi személyzet (orvosok, szakápolók) külföldi munkavállalása, amely az ország egészségügyi rendszerére rossz hatással van, hiszen létszámhiányt és ennek következtében a dolgozók túlterheltségét okozza.

Kutatási cél

Kutatásom célcsoportja az Erdélyben élő, az állami egészségügyi rendszerben dolgozó ápolók. Vizsgálatom központi kérdése, hogy ezen személyek mennyire elégedettek munkájukkal, mennyire érzik megbecsülve azt, mekkora mértékű körükben a pályaelhagyási illetve migrációs hajlandóság, és amennyiben vannak ilyen terveik, mivel indokolják azokat. A döntéseik, itthon maradásuk, esetleges migrációs szándékaik okára szeretnék fényt deríteni.

Kutatási módszerek

Elemzésem alapját a Sapientia EMTE Életminőség Kutatóközpontjának vizsgálata jelenti, melynek keretében standardizált kérdőívet vettünk fel erdélyi magyar és román ápolók körében.

Eredmények

Eredményeim arra világítanak rá, hogy a kiégés jeleit mutató ápolók körében nagyobb a pályaelhagyás gondolata. Továbbá, aki eddigi életpályáján már gondolt a pályaelhagyásra illetve a kivándorlásra, annak alacsonyabb a jóllét-szintje és több a depressziós tünete, mint a munkájával elégedett társának. A pályaelhagyás illetve kivándorlás gondolata a munkahely szakterületével és a munkaköri régiséggel is összefügg, továbbá jelentősek a nemek közötti különbségek.

Következtetések

Az egészségügyet érintő létszámhiány és a dolgozói elégedetlenség olyan jelenségek, amelyek a foglalkoztatáspolitikai változtatásával mérsékelhetők. Kutatási eredményeim fontos lépést jelentenek az ápolók helyzetének valós, aktuális felmérésében.

Kulcsszavak: ápolók, migráció, pályaelhagyás, egészségügy

Nyíregyháza város női lakosságának és várandósainak összehasonlító egészségmagatartás vizsgálata, különös tekintettel a táplálkozásra

Danilás Ilona

Témavezető: Jávorné Dr. Erdei Renáta

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

A magyarországi női lakosság egészségi állapotát összehasonlítva nemzetközi, európai mutatókkal, megállapítható, hogy kedvezőtlen képet mutat. Az utóbbi évek tekintetében tapasztalható némi egészségjavulás, de ennek mértéke elmarad Európa hazánkhoz hasonló fejlettségi szinten lévő államaitól, ezért elmondható, hogy a nők egészségének és egészségmagatartásának javítása továbbra is kiemelt jelentőségű. (KSH, 2018)

Kutatásom célja feltárni és összehasonlítani a nyíregyházi női lakosság és a nyíregyházi várandósok vélt egészségi állapotát, annak befolyásoló tényezőit és egészségmagatartását, különös tekintettel táplálkozási szokásaikra.

Módszerek: Kutatásom két részből áll. A nyíregyházi várandósok körében az adatfelvétel papír alapú kérdőívvel történt, amit online adatfelvétel egészített ki. A Nyíregyháza Háztartáspanel kutatás egészségi állapotot feltáró vizsgálatához csatlakozva a város női lakosságának egészségmagatartását is vizsgáltam és hasonlítottam a várandós csoport eredményeihez. Az adatelemzés Microsoft Office Excel 2016 illetve IBM SPSS (V22) programcsomagokkal történt. **Eredmények:** A mintában a várandósok többsége a 25-30 éves korcsoportból került ki, (42%), a legnagyobb arányban egyetemi végzettségűek (23%). A vélt egészségi állapot megítélése hasonlóságot mutat a vizsgált csoportokban. A várandósok közül legtöbben jónak (51%) vagy átlagosnak (41%) ítélték saját egészségüket, hasonlóan Nyíregyháza női lakosságához. Markáns eltérés mutatkozott az egészségét nagyon jónak mondók arányában, a nyíregyházi nők 15,4%-a, várandósok körében ennek csupán harmada, 5% ítélte nagyon jónak saját egészségét. Nem fedezhető fel kapcsolat az iskolai végzettség és a zöldség/gyümölcs fogyasztás között ($p=0,179$), a várandósok édességfogyasztás gyakorisága is független az iskolai végzettségtől ($p=0,476$).

Következtetések: Az eredmények tükrében elmondható, hogy a várandósok egészségfejlesztése kiemelten kezelendő. A várandósgondozás során, az egészséges táplálkozásra vonatkozó tanácsok bővítésével, a várandósok részletesebb tájékoztatást és fokozottabb figyelmet igényelnek a szakemberektől.

Kulcsszavak: vélt egészség, nők, várandósok, táplálkozás

A fiatalok rizikómagatartását befolyásoló egyes szocializációs tényezők

Horváth Cintia

Témavezető: Dr. Hüse Lajos

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Tanulmányomban a Nyíregyházán szakközépiskolában és szakgimnáziumban tanuló fiatalok (N = 107 fő) rizikómagatartásának hátterére összpontosítok, melyet összevetek a korábban lezajlott nagymintás (N = 890 fő), a társadalmi periférián élő gyermekek és fiatalok rizikómagatartását vizsgáló kutatással (Fábián, Szoboszlai és Hüse 2017), melyben személyesen részt vettem, az adatait utólag több szempontból tovább elemeztem. Jelen munkám célja, hogy feltárjam az alsó-középosztályi fiatalok szocializációs közegének a drog-attitűdökre gyakorolt hatását, valamint megfigyeljem, hogy ez eltér-e – és ha igen, mennyiben –, a marginális helyzetű fiatalok hasonló jellemzőitől. Ennek során a szülői háttér egyes jellemzőit, a kortárs csoportot, az iskolai közeget, a vallásosság jellemzőit, illetve új szempontként a média hatását vizsgáltam. A szocializáció körülményei, tartalma és minősége közrejátszhat az egyén pszichoszociális védettségének hiányában, vagy a környezet egészségkárosító magatartásmintáinak befogadásában. A kutatás legfontosabb eszköze a Serge Moscovici (1988) szociális reprezentáció elméletén alapuló, Abric (1993) által kidolgozott asszociatív kérdőív volt. Ennek lényege egy ingerhívó kifejezés – jelen esetben a „drogozás” –, melyre a megkérdezettek három szóval asszociálnak, amely asszociációk plasztikussá teszik a vizsgált személyek ingerhívó kifejezéssel kapcsolatos implicit attitűdjeit. A szocializációs tényezők befolyására utaló összefüggéseket vizsgálva láthatjuk, miképpen változik a fiatalok drog-attitűdje. Bebizonyosodott, hogy a szülőkkel való kapcsolat protektív, igen nagy szerepe van a szülő pozitív, támogató magatartásának, mellyel megvédheti a rizikófaktoroktól. Azok a fiatalok, akiknek barátai többsége valamilyen egészségkárosító magatartást gyakorol, jellemzőbben tanúsítanak drogfogyasztást valószínűsítő rejtett attitűdöt, mint azok, akiknek csak kevés barátjuk érintett az addiktív szerek (dohány, alkohol, drog) fogyasztásában. Emellett azok a fiatalok, akik nem kérnek segítséget a tanáraiktól és más felnőtt szakembertől, valószínűbben mutatnak drogfogyasztást elfogadó attitűdöt.

Kulcsszavak: ifjúság, szocializációs tényezők, szülő-gyermek kapcsolata, kortárs csoport hatása, iskolai közeg, média, implicit attitűd

Várandósok egészségmagatartása, különös tekintettel az internetet használó várandósok fizikai aktivitására

Kovács Vivien Florence

Témavezető: Jávorné Erdei Renáta

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Az egészséges életmód egyik legfontosabb tényezője a rendszeres fizikai aktivitás. Ennek ellenére a WHO ajánlásainak megfelelő testmozgást csak minden kilencedik magyar végez. A felnőtt lakosságon belül különös figyelmet igényel a várandósok körében végzett fizikai aktivitás. Bizonyított, hogy a várandósság alatt történő különféle mozgásformák gyakorlása, mint például a jóga, a terhes torna, az intimitorna jó hatással vannak az anya szervezetére, lelkiállapotára, valamint sok esetben megkönnyítik a vajúdas és a szülés folyamatait is. **Kutatásom célja** feltárni az internethasználó várandósok vélt egészségi állapotát, továbbá azt, hogy milyen mozgásformákat végeznek és azokat milyen rendszerességgel. Vizsgálom, hogy van-e összefüggés a társadalmi-szociális státusz és a megkérdezettek önminősített egészségi állapota és fizikai aktivitása között, és ha igen, melyek ezek jellemzői. **Módszer:** Kutatásomhoz online kérdőívet készítettem és osztottam meg az internethasználó várandósok körében. **Eredmények:** A kérdőívet 448 fő töltötte ki. A válaszadók 82,1% -ban úgy nyilatkoztak, hogy van információjuk arról, hogy milyen testedzési forma végezhető várandósan. Ezen belül közel 48% az, aki internethez és 39% az, aki szakemberekhez fordult tanácsért. A kitöltők válaszaiból az is kiderült, hogy mindössze 40,4%-uk sportol a várandósságuk alatt rendszeresen. Az eredményekből egyértelmű kapcsolat mutatkozott a rendszeresen végzett testmozgás és a boldogság érzés megélése között ($p=0,023$). **Következtetések:** A várandósok körében a gondozás során kiemelt jelentőséget kell kapjon a szakemberek (védőnők, szülésznők, szülésznőgyógyászok) tanácsadása a várandósság alatti testmozgással, annak hatásaival kapcsolatban. Arra is külön hangsúlyt kell fektetni, hogy milyen ellenőrzött forrásokat használjanak az interneten való tájékozódás során.

Kulcsszavak: várandós, fizikai aktivitás, egészségi állapot

A szülésélmény vizsgálata a szülés körülményei szempontjából

Nagy Edit

Témavezető: Laczkóné Majer Réka

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Napjainkban egyre nagyobb az igény a nők körében, hogy olyan körülmények között szeretnének életet adni a gyermekeiknek, amiben a legbiztonságosabban érzik magukat. Az olyan jelenségek, mint a „háborítatlan szülés”, „alternatív szülés”, vagy a „kórházi otthon szülés” a szakmai konferenciák központi témája.

A szülés különböző szakaszai során minden nőnél ugyan azok az élettani folyamatok mennek végbe, de eltérések vannak abban, hogy ezt egyénenként hogyan élik meg. Feszültség-félelem-fájdalom egy olyan hármasság, ami önmagát generálja. A szülésznő szerepe abban rejlik, hogyan tudja olyan irányba terelni a szülést, hogy az a lehető leghatékonyabban haladjon.

Kutatásom célja azt volt, hogy frissen szült anyáknál felmérjem, hogyan élték meg saját szülésüket, mely tényezők voltak számukra meghatározóak, annak érdekében, hogy tisztábban lássam, min lehetne változtatni, hogy a szülés minél inkább élménnyé váljon.

Kutatásomban a téma intim jellege miatt esettanulmányokat készítettem. Félig zárt interjút vettem fel 12-24 órán belül szült nőkkel. A válaszokat pedig tartalomelemzésnek vettem alá.

Eredményeim szerint az általam megkérdezett nőknek volt elképzelése a szüléssel kapcsolatban, de ez csak részben vagy egyáltalán nem valósult meg. Annak ellenére, hogy részt vettek betegoktatásban, mindannyian óriási félelemről számoltak be. A leggyakoribb válasz szerint később mennének be a kórházba, hogy kevesebb időt töltsenek ott. A legrosszabb élménynek az számított, hogy a beavatkozások előtt nem kaptak kellő információt és személytelennek érezte a folyamatot. Mindannyian azt várnák el a szülésznőtől, hogy több ideje legyen rájuk, hogy minden kérdésükre választ kapjanak.

Saját kutatásom eredményei és a szakirodalmi adatok is azt támasztják alá, hogy a szülésznő képzés során nagyobb hangsúlyt kell helyezni a szülés pszichés folyamatainak elősegítésére és szükséges hatékonyabbá tenni a kismamák felkészítését, és kíséretét. A kutatási eredmények azt is alátámasztják, hogy azok közt a nők közt, akik kevésbé szoronganak, kevesebb a félelem, kevesebb a komplikáció is, mely egyértelműen csökkenti az ellátási terheteket és növeli a színvonalat.

Kulcsszavak: szülés, szülésélmény, szülésznő, elégedettség

Békés megyei középiskolások jelen tudatos táplálkozási szokásainak összehasonlító vizsgálata

Nyemcsok Emese

Témavezető: Gyulai Anikó

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Bevezetés: Az öntudatlan étkezések, az alacsony evési kontroll, érzelmi evés az éhség kiváltó okának tisztázatlansága könnyen vezet túlevéshez, ami hosszú távon elhízáshoz. Kutatásom célja felmérni a Békés megyei középiskolai tanulók tápláltsági állapotát, táplálkozási szokásaikat és a tudatos táplálkozás jelenlétét iskolatípusok és nemeket tekintve.

Módszerek: Vizsgálatomat gimnáziumban és szakgimnázium 9. és 11. évfolyamos tanulók körében végeztem Békés megyében, kérdőíves felmérés keretében. A jelentudatos táplálkozás feltárására a Mindful Eating Questionnaire (MEQ) kérdéseit vettem alapul saját fordítást követően. A 456 válaszadó adatait az SPSS 22 programcsomag, leíró statisztikai elemzésekkel, továbbá khi-négyzet próba, kétmintás t-próbával végeztem.

Eredmények: A szakgimnáziumban tanulók körében kétszer annyi túlsúlyos és elhízott gyermek van, mint a gimnáziumokban ($p=0,05$), BMI átlagértékük gimnázium (átlag: 21,6), szakgimnázium (átlag: 22,8). Táplálkozási szokásaikban szignifikánsan kevesebb zöldséget fogyasztanak, ($p=0,032$), édességek, kóla és üdítőitalok fogyasztását tekintve ($p=0,008$) magasabb értékeket mutatnak, a szakgimnazisták. A jelentudatos táplálkozás 5 alszálájában (tudatosság, elterelt figyelem, kontrollvesztés, érzelmi evés, külső ingerek által vezérelt táplálkozás) nemenként a fiúkra az étkezés alatti más dolgokra való összpontosítás ($p=0,03$), a stressz ($p=0,04$) és a szomorúság ($p=0,00$) csökkentésére megkezdett étkezés jellemző. Iskolatípusoknál a gimnazisták jobban, feltudják ismerni, ha csak a reklámok ($p=0,00$) vagy a látvány miatt éhesek ($p=0,01$).

Következtetés: A gimnazista tanulók alacsonyabb testtömeg indexel rendelkeztek és a jelentudatos táplálkozás náluk magasabb átlagértéket mutatott. Vizsgálatom így bizonyítja, hogy a jelentudatos táplálkozás jelenléte pozitív hatással van a középiskolai tanulók BMI értékére, így jövőbeni egészségi állapotukra.

Kulcsszavak: jelentudatos táplálkozás, serdülők, tápláltsági állapot, táplálkozási szokás

A testkép és evési attitűdök vizsgálata a 18-30 éves nők körében

Coman Andrea

Irányító tanár: dr. Krizbai Tímea

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar,

Bevezetés:

Sokan küszködnek a világon különféle evészavarokkal, amelyek korunk egyik gyakori betegségévé és témájává vált. Egyre több nő érzi úgy, hogy nem megfelelő a kinézete és nagy mértékben foglalkozik a testsúly kérdésével. A testkép kialakulásában fontos szerepet játszanak az interperszonális kapcsolatok, ugyanis mindenki számára fontosok azok a megjegyzések, vélemények, amelyeket a környezetüktől kapnak verbális vagy akár nonverbális módon. Az evészavarok kialakulását nagyon sok tényező befolyásolhatja, ezért érdemes odafigyelni rájuk. Az ételeknek és az evési rituáléknak jóval több szerepük van, mint az alapvető emberi szükségletek kielégítése. Meghatározó jelentősége van a kultúrának, illetve a nemzeti identitásnak. Az evészavarok legismertebb típusai közé az anorexia nervosa és a bulimia nervosa tartozik, ám az utóbbi időben megjelent több új evészavar is, mint pl. az orthorexia nervosa.

Kutatási cél:

A vizsgálat célja felmérni, hogy milyenek az erdélyi 18-30 éves nők evési szokásai és hogyan vélekednek a testképükről.

Módszerek:

A vizsgálati populáció az Erdélyben élő 18-30 éves nők. A vizsgálati eszköz online kérdőív, amely a demográfiai kérdések mellett standardizált kérdéseket is tartalmaz, például az evési attitűdök tesztjét, valamint a testi attitűdök tesztjét.

Eredmények:

Empirikus kutatásom során az alábbi hipotézisek tesztelését végzem:

1. Feltételezhető, hogy azok a nők, akiknek nincs gyermekük, inkább törekednek az ideális testképre, mint akiknek van gyerekük.
2. Feltételezhető, hogy azok a nők, akiknek egy gyermekük van, inkább törekednek az ideális testképre, mint azok, akiknek több gyerekük van.
3. Feltételezhető, hogy azok a nők, akik egyedülállóak jobban odafigyelnek a kinézetükre, mint akik házasságban vagy párkapcsolatban élnek.
4. Feltételezhető, hogy a magasabb társadalmi rétegbe tartozó nők inkább törekednek az ideális testképre, mint az alacsony társadalmi rétegbe tartozók.
5. Feltételezhető, hogy azok a nők, akik már fiatal lányként jobban odafigyeltek a kinézetükre, azok most is odafigyelnek arra.

Kulcsszavak: evészavar, testkép, testképzavar, anorexia, bulimia

A munkahelyhez köthető egészségi rizikófaktorok Európában

Hegyi Brigitta

Témavezető: dr. Sántha Ágnes

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar

Bevezetés

Napjainban még Európában is problémát okoz az, hogy bizonyos munkahelyeken megteremtsek a megfelelő körülményeket, odafigyelve arra, hogy a dolgozók egészségi állapotát a lehető legkisebb mértékben kockáztassák. Mára már nem csak a fizikai munka által okozott negatív hatásokra kell odafigyelnünk, hiszem tudjuk azt, hogy a krónikus betegségek egyik legfőbb oka illetve kiváltója a munkahelyi stressz.

Kutatási cél

A kutatás célja rámutatni azokra a káros tényezőkre, rizikófaktorokra, amelyek veszélyt jelentenek a dolgozók egészségi állapotára. Továbbá elemzést végzek a munkahelyi egészségi kockázatokkal és/vagy megbetegedésekkel élő dolgozók társadalmi-demográfiai jellemzőiről.

Kutatási módszerek

Kutatási céloom megvalósításához nemzetközi nagymintás vizsgálatoknak (ESS, WCS) a munkakörülményekre és egészségi állapotra vonatkozó adatainak másodelemzését végzem.

Eredmények

Az európai dolgozók 40%-a számolt be arról, hogy fizikai szempontból rizikónak van kitéve munkahelyén. A legtöbben a nehéz test pozícióra vagy tartásra panaszkodtak, továbbá a nehéz teher cipelésére, valamint a por, a füst, a kémiai anyagok, a gázok, a zaj jelenlétére is megnehezíti munkájukat. Mindezek mellett a dolgozók 27%-a érezte úgy, hogy a mentális jólléte veszélynek van kitéve munkája alatt.

Az alacsony végzettségű dolgozókat főleg az izomrendszeri megbetegedések érintik, míg a magasabb végzettséggel rendelkezőket a stressz. Továbbá a kor előrehaladtával a betegségek kockázatának kialakulása nő. A férfiak nemcsak a munkahelyi eredetű betegségeknek vannak nagyobb mértékben kitéve, mint a nők, hanem nagyobb arányban számolnak be őket érő munkahelyi stresszhatásokról is.

Szűrővizsgálatokhoz való hozzáállás az erdélyi középkorú népesség körében

Péter Krisztián

Témavezető: dr. Lukács-Márton Réka

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar

Bevezetés:

Az egészségtelen életmód, mint a dohányzás alkohol drogok, túlzott gyógyszerfogyasztás, mozgásszegény életmód, nem megfelelő táplálkozás, sok megbetegedésnek lehet a kiváltó oka. A rohanó világ nem mindig ad teret, hogy az egyének magukra és a testük jelzéseire időben figyeljenek. A szűrővizsgálatokhoz való hozzáállás is sokféleképpen nyilvánul meg az emberek körében.

Módszerek:

A vizsgálat célja felmérni, hogy milyen az erdélyi középkorúak szűrővizsgálatokhoz való hozzáállása.

A vizsgálatban résztvevő korosztály 40-55 éves férfiak és nők. A vizsgálati eszköz egy kérdőív hagyományos papír-alapú és online formában is.

A kérdőív összetétele egy egyéni kérdéssorozatokból összeállított, 16 kérdést tartalmazó vizsgálati eszköz, ami a demográfiai kérdések mellett, a szűrővizsgálatokon való részvétel gyakoriságát, okát, motivációját vizsgálja.

Eredmények:

Jelenleg folyamatban van az adatok feldolgozása. Eredményeimre nézve a következő hipotéziseket fogalmazom meg:

1. A nők egészségtudatosabbak így többet járnak szűrésre, mint a férfiak
2. A magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők, gyakrabban járnak szűrésekre
3. Az alacsonyabb a jövedelmű egyének kevesebbet, vagy egyáltalán nem járnak szűrésekre.
4. Az emberek többsége orvosa/családja utasítására megy el szűrővizsgálatokra.

Következtetés:

Az erdélyi középkorú népességben jelentős társadalmi különbségek mutatkoznak a szűrővizsgálatokhoz való hozzáállásban. A felnőttkori egészségfejlesztésnek hangsúlyosan kell foglalkoznia a javasolt szűrővizsgálatok jelentőségének tudatosításával az érintett népességben.

Kulcsszavak: szűrővizsgálatok, egészségfejlesztés, egészségmagatartás, egészségi állapot, daganatos megbetegedések

A kiadvány elkészítését és a konferencia lebonyolítását az NTP-HHTDK-18-0040-es számú, Felfedezlek tudomány című pályázathoz kapcsolódóan a Nemzeti Tehetség Program, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet támogatta.

NTP-HHTDK-18-0040

**EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

**Nemzeti
Tehetség Program**